

Н.В. САВЧЕНКО, аспірантка Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України

МЕТОДИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИЗИКІВ В РАМКАХ МОНІТОРИНГУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

В умовах комплексного взаємного впливу глобалізації економічних процесів, висококонкурентного ринкового середовища, регіоналізації, управлінських дій органів державної влади, використання різних моделей поведінки господарюючих суб'єктів в регіональному економічному середовищі та їх взаємодії з адміністративними структурами мають забезпечити стійкий розвиток і економічне зростання країни.

Дослідження умов і динаміки процесів розвитку економіки українських регіонів [1, 2] показує, що кожен регіон має специфічне середовище і структуру організаційних, економічних, соціальних, виробничих, інституційних та інших стосунків, що визначають особливості розвитку і процеси управління економікою регіону, тобто, регіональна соціально-економічна система має системну ознаку неоднорідності.

Властивість неоднорідності призводить до неможливості використання єдиних прийомів і методів управління соціально-економічними системами і веде спочатку до необхідності встановлення ієрархії і визнання однієї з груп методів первинними.

Як основну дію, що усуває наслідки неоднорідності, доцільно розглядати координацію, що погоджує цілі регіонального розвитку. Крім того, координація може бути доповнена відомими методами [3]: копродукція (спільне виконання сукупності робіт, що забезпечує досягнення заданої мети); кооперація (довгострокова співпраця); контактування (короткостроковий обмін інформацією); коеволюція (обмін намірами і планами для узгодження довгострокового розвитку суб'єктів); консолідація (повне узгодження дій, зближення інтересів).

Для моніторингу і оцінки соціально-економічного стану регіонів як неоднорідних соціально-економічних систем пропонується розглядати регіональні ризики як ризики, що вносяться діяльністю органів управління регіоном.

Цю групу ризиків слід розділяти на ризик проекту, ініційованого регіональними управлінськими структурами, і ризик регіону, викликаний його участю в здійсненні конкретного проекту. Ризик регіону залежить від рівня ризикованості проекту, але не зводиться до нього. Участь регіону, як правило, знижує ризик реалізації проекту за рахунок зниження ризиків недофінансування і вартості інвестиційних ресурсів. Але участь регіону формує ризик, пов'язаний з окупністю бюджетних інвестицій і пільг.

Відповідно до запропонованого підходу класифікації ризиків виділено три підходи до ідентифікації ризиків, що розрізняються характером і інструментами участі регіону в управлінні неоднорідними соціально-економічними системами в промисловому комплексі:

1. Регіон розглядається як квазікорпорація-реципієнт. Характеристики квазікорпорації впливають на ризик інвестора поряд з ризиком проекту і ризиками учасників проекту, включаючи регіон. У цій якості регіон виступає відносно тієї частини проектів, в реалізації яких він бере участь лише через загальносистемну економічну або промислову політику.

2. Регіон виступає і інвестором і реципієнтом інвестицій. Це найбільш загальний випадок управління регіональним розвитком, що полягає в бюджетній підтримці програм інвестиційного розвитку, що реалізуються бізнесом. До цієї групи відноситься участь регіону шляхом прямого фінансування і використання інших способів селективної і загальносистемної фінансової підтримки промислового комплексу.

3. Регіон виступає як інвестор або учасник фінансування проекту. Ризик регіону як інвестора визначає ризик реалізації проекту і відповідні фінансові показники учасників. Найбільш поширеною формою цього способу участі регіону є участь у фінансуванні комерційних і соціальних програм, у тому числі і на території іншого регіону.

Таким чином, сучасне регіональне управління не може бути зведено лише до вирішення завдань економічної політики розвитку території, а повинно бути направлено на формування регіональних координаційних механізмів і сприятливого інституційного середовища з метою забезпечення стійкої і позитивної динаміки розвитку регіону як неоднорідної соціально-економічної системи.

Литература: 1. "Ризики диспропорційності економічного розвитку регіонів України та їх подолання". Аналітична записка // Доступ до електронного ресурсу: <http://www.niss.gov.ua/articles/478/> 2. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: Монографія / За ред.. З.С. Варналія. – К.: Знання України, 2005. – 498 с. 3. **George B. Kleiner** A NEW THEORY OF ECONOMIC SYSTEMS AND ITS APPLICATION TO ECONOMIC POLICY STUDIES. RRC working paper serious #13 Russian Research Center The Institute of Economic Research, Hitotsubashi University March, 2009 // Доступ до електронного ресурсу: <http://www.kleiner.ru/podmen/tem/tem4.html>

О.О.ПЕРЕВАРЮХА, здобувач

ОРГАНІЗАЦІЙНО – ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ НАУКО ГРАДІВ В РЕГІОНАХ

Сфера науки - частина суспільства, і місце цієї сфери в ієрархії пріоритетів суспільства залежить від того, наскільки повно результати діяльності науки відповідають запитам суспільства. Сенс реформування науки в найзагальнішому вигляді полягає в тому, щоб, по-перше, уважно проаналізувати попит на знання на сучасному етапі в суспільстві і реформувати сферу науки так, щоб вона повністю відповідала запитам суспільства, і, по-друге, якщо є колективи вчених, які виробляють знання, не користуються попитом суспільства, спробувати сформувати попит на ці знання.

Аналіз нововведень і конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку вимагає форсованого розвитку інновацій в базових галузях промисловості. Прийнятною формою для цього є будь структури, апробовані світовою практикою і, що дозволяють сконцентрувати фінансові та матеріальні ресурси на інноваційному розвитку. Найпоширенішою і є головним економічним інструментом прискорення НТП є науко градська концепція розвитку.

Науко град - найважливіший елемент сучасної ринкової системи, організаційна форма зрощування фірм, інноваційних компаній, вищих навчальних закладів, консультаційних, інноваційних та інших підприємств сфери послуг, відповідних підрозділів державних та муніципальних органів в єдиний механізм. Це спеціалізовані на випуску наукоємної продукції компактні науково-технологічні поселення, городки, де створено максимально сприятливі умови для життя, праці, відпочинку, освіти, задоволення культурних потреб і т.д.